

רואים משפט

GIDEON FISHER & CO.
Law Offices and Notary

מרכז עזריאלי, המגדל המשולש, קומות 39-40, תל-אביב • טל': 972-3-6913999 • פקס: 972-3-6913998
www.fisher-lawfirm.com • office@fisher-lawfirm.com

PARLEX INTERNATIONAL LAW GROUP

קוראות וקוראים יקרים,

הקיץ האחרון היווה אתגר ייחודי עבור החברה הישראלית, כמו גם עבור מדינת ישראל, אשר נאלצה להשקיע ממיטב משאביה לטובת הגנת אזרחיה.

השקעת העתק בהגנת התושבים הובילה להחלטה, הצפויה למעשה מראש, לקצץ בתקציבים שמשקיעה המדינה בכל משרדי הממשלה, למעט משרד הביטחון. הביטחון, כך הורגלנו, קודם לכל ויש צורך בהירותמות לאומית.

ברשותכם אציין, במסגרת התנדבותי כיו"ר ארגון ההורים הארצי, וכאב לילדים במערכת החינוך בהווה ובעתיד, כי **הראייה הנכונה**

צריכה להיות ביטחון - וחינוך - קודמים לכל! שהרי, אומנם ללא ביטחון, מדינת ישראל לא תתקיים, אך עם כל הכבוד, ההשקעה בחינוך - היא זו שתביא לכך שכדאי שנתקיים.

אנו מחויבים לאפשר את מיצוי המיטב עבור ילדינו וילדיהם ולהעניק להם "חכות ולא רק דגים".

התקדמותה והתפתחותה של מדינת ישראל ב-66 שנות קיומה הנה מרשימה ומפוארת, אך כדי שמגמה זו תימשך ותשגשג, עלינו לדאוג לכך שמונע הצמיחה למדינה יהא שיפור מנופי החינוך והשאת רווחי ההשקעה בעולם החינוך. איחולי שנה פורייה ומאושרת

גדעון פישר

גדעון פישר, עו"ד

בחדר המצב של משרד החינוך לקראת פתיחת שנה"ל תשע"ה

מיומנו של נשיא

מאת: ד"ר אליהו וינוגרד

שופט בדימוס ונשיא לשעבר של בית המשפט המחוזי בתל-אביב - שותף ויועץ

"בואו חשבון" - עוד נצחון כזה ואבדתי...

בשנת 1973 רכש אורבך את זכויות היוצרים למהדורה עברית של ספרים שיצאו לאור בבוסטון, ארצות-הברית, בשם **Modern School Mathematics**. לתדהמתו גילה אורבך כי הרשקו העתיק חלקים ממשיים ומהותיים מספרי בוסטון, ומספריו "צעד-צעד", לתוך מהדורות חדשות של ספרי "חשבון חדש" לכיתות א', ב' ו-ה', ועל כן תבע אותו בבית המשפט המחוזי, ועתר לצו-מניעה ולפיצויים נגדו.

התקיים בפני דיון ארוך, שמעתי עשרות עדים, הגושולי ספרי לימוד חשבון מארצות שונות ובשפות שונות, והכל בשאלה: האם אמצעי המחשה, שהיו הבסיס לספרי בוסטון, הועתקו על ידי הרשקו.

משך בעמוד 3

מאבק משפטי שהתנהל בפני, בין משה הרשקו וחיים אורבך, בגין הפרת זכויות יוצרים בספרי לימוד-חשבון, העשיר את הפסיקה של מדינת ישראל בסוגיות חשובות בנושא זה.

זה סיפור המעשה:

שני בעלי הדין היו מורים במקצוע חשבון. הרשקו פרסם בשעתו סדרה של ספרים בשם "חשבון חדש", שאושרו כספרי הוראה של משרד החינוך והתרבות לכיתות א' עד ו' של בתי הספר היסודיים. ספריו זכו למוניטין רב, ונקלטו כחומר לימודים מקובל ברוב בתי-הספר. אורבך אף הוא חיבר ופרסם ספרי חשבון, בשם "צעד-צעד", לכיתות א' עד ג', שהוכרו גם הם כספרי הוראה בבתי הספר.

הפסקת אש - בחירה נכונה -
ראו מאמרו של **דני יתום**, אלוף (במיל') ולשעבר ראש המוסד
למודיעין ולתפקידים מיוחדים, עמוד 2

משרדנו מתרחב

אנו שמחים לבשר על הצטרפותה של **עו"ד מאור אסולין** למשרדנו. מאור סיימה את לימודיה בהצטיינות, התמחתה במשרדנו במחלקה המסחרית וחזרה אלינו לאחר שעברה בהצלחה את בחינות הלשכה. מאור מטפלת בדיני מקרקעין, זכויות, מכרזים ועוד.

מאת: דני יתום, אלוף (במיל') ולשעבר ראש המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים

הפסקת אש - בחירה נכונה

שרשרת ההפיכות בעולם הערבי הפכה את המזרח התיכון לאזור בלתי יציב ומסוכן יותר.

שנים קודם קמו ארגונים אסלאמיים ובראשם ארגון "האחים המוסלמים" שהאידיאולוגיה שלהם היא "האסלם הוא הפתרון". לצד הפעילות החברתית חזר גם האסלאם הקיצוני.

ישראל ניצבת כיום מול 2 סכנות עיקריות:

- איראן שלדעתנו לא זנחה את התוכנית להפוך למדינה גרעינית
- הטרור

לנו ניסיון רב בלחימה נגד טרור, זו מלחמה א-סימטרית הן במובן של אופי האיום מול היכולות של צה"ל והן במובן האתי. צה"ל עשה כל מאמץ למנוע פגיעה באזרחים. החמאס כיוון לפגיעה באזרחים והשתמש באזרחיו כמגן אנושי.

אל מבצע "צוק איתן" יצאנו באין ברירה, החמאס המטיר רקטות ומרגמות על יישובינו ואזרחנו. הבלגנו, כפי שאף מדינה לא הייתה מבליגה. כשהתוקפנות לא פסקה יצאנו למבצע.

החמאס בנה את עמדותיו בתוך האוכלוסייה, חפר מנהרות מתחת לשטח גדול ברצועת עזה והכין מארבים לחיילינו.

החמאס הוא אויב חמקמק, קשה לאסוף עליו מודיעין ולמרות הקושי הגיע מודיעין איכותי לכוחות והמפקדים והחיילים לחמו בגבורה.

החמאס מתוסכל, כל מה שניסה צבאית נכשל.

בפני ממשלת ישראל עמדו 3 אופציות:

1. להיכנס למו"מ ולהשיג הפסקת אש ארוכה ויציבה.
2. התשה - תקופה ארוכה של ירי ותגובה- לא מקובל.
3. הכרעת החמאס - בכוח צה"ל לעשות זאת, טוב

עשה נתניהו שבחר לא למוטט את החמאס, אופרציה שכזאת מחייבת לכבוש את רצועת עזה, לשהות בה שנתיים שלוש ולשלוט ב- 2 מיליון אזרחים. במבצע כזה היינו סופגים אבדות רבות, אך לאחר מס' שנים חמאס היה משקם עצמו.

עמדתי הייתה כי הפסקת אש ארוכה תושג באמצעות הסדרה ולכן צריך היה להמשיך ולנסות להשיג הסדרה באמצעות מו"מ. זאת בסיוע ובשיתוף מצרים, הרשות הפלסטינית, מדינות ערב המתונות כמו ירדן וסעודיה, ארה"ב ואירופה. ברגע בו פסקה האש ראוי לשוב לשולחן המו"מ בקהיר. אסור היה לישראל להיקלע למלחמת התשה, צריך היה להשיב על ירי בירי מסיבי ולהיכנס קרקעית, במטרה לפגוע בראשי החמאס, זאת כדי להביא להפסקת אש תוך פגיעה קשה מאוד בחמאס כך שיגיע מוחלש עוד יותר לשולחן המו"מ.

נוצרה קונסטלציה מיוחדת - מצרים מתנגדת לחמאס, החמאס ספג מכות קשות, למצרים ולישראל אינטרסים רבים משותפים, גם לירדן, לסעודיה ולמדינות המפרץ.

אסור להחמיץ הזדמנות לבחון פעם נוספת ייתכנות להביא סוף לסכסוך במזרח התיכון.

צריך להסדיר הפסקת אש, להכניס את אבו מאזן לרצועת עזה. ואז, בשותפות מדינות האזור להגיע להסכם אזורי שמבוסס על היוזמה הערבית שלפיה 22 חברות הליגה הערבית מוכנות לחתום על הסכמי שלום מלאים עם ישראל.

מבצע שכזה היה מחייב כיבוש חלק מהעיר עזה, הלחימה הייתה עלולה להיות קשה ולגבות מצה"ל מספר לא מבוטל של נפגעים.

אני מבקש להדגיש, נכון נהג ראש הממשלה כאשר בחר בנתיב ההסדרה, אך אם החמאס לא היה מבקש הפסקת אש היה עולה הצורך לפגוע בראשיו.

ממשלת ישראל לא קבעה יעד אסטרטגי ממנו צריך לגזור את היעדים המדיניים והיעדים הצבאיים.

לדעתי - היעד האסטרטגי צריך להיות מו"מ בין ישראל לפלסטינים במטרה להגיע לסיום הסכסוך ולשלום.

מיומנו של נשיא

מאת: ד"ר אליהו וינוגרד - שופט בדימוס ונשיא לשעבר של בית המשפט המחוזי בתל-אביב - שותף ויועץ

"בואו חשבון" - עוד נצחון כזה ואבדתי...

סדירים באותה שנה.

את הביצוע עד למתן פסק-הדין בערעור. החלטה זו הייתה ביום 4 במרץ 1981. פסק-הדין בערעור ניתן על ידי השופט לזין ביום 13 בנובמבר 1988, דהיינו אחרי כשמונה שנים. בשנה שישבתי כשופט בפועל בבית-המשפט העליון, ראיתי את כל הקרטונים המכילים את תיק הרשקו מבית המשפט המחוזי, מונחים תחת שולחנו של השופט שלמה לזין, שהיה אמור לכתוב את פסק-הדין. אף דרבנתי אותו מספר פעמים לכתוב את פסק-הדין. במהלך שמונה השנים הללו

עם זאת, נתבקשו הנוגעים בדבר להיערך במועד לקראת שנת הלימודים שלאחר מכן. הייתי אופטימי אותה שעה בתקוותי שהערעור שהוגש לבית המשפט העליון יתברר ויזכר עוד לפני תחילת שנת הלימודים הבאה. פנה הרשקו לבית המשפט העליון וביקש עיכוב ביצוע של פסק הדין של בית המשפט המחוזי. צריך לציין כי פסק-הדין שלי התייחס רק לשלב הראשון של המשפט, קביעת החבות, כשבשלב

המשך מעמוד 1

לנגד עיני היו כמובן ספרי בוסטון וספרי הרשקו, שניתן היה להשוות ביניהם, והיה עלי להחליט אם הרשקו אכן העתיק את ספרי בוסטון, או שהשתמש באמצעי המחשה שהיו גם בספרי חשבון אחרים. לבסוף השתכנעתי כי אכן הייתה העתקה.

בעודי בשלב כתיבת פסק הדין, ביקרה בביתנו בת משפחה. היא הייתה שנים רבות מורה בכיתות הנמוכות של בית-הספר היסודי. היא לימדה במשך שנים את תלמידיה באמצעות ספרי הרשקו. היא לא ידעה על המשפט שהתנהל בפני. נטלתי את אחד מספרי בוסטון והראיתי לה אותו בלי לומר דבר. היא דפדפה קלות בספר ושאלה בתדהמה: "מה, תרגמו את ספרי הרשקו לאנגלית?"

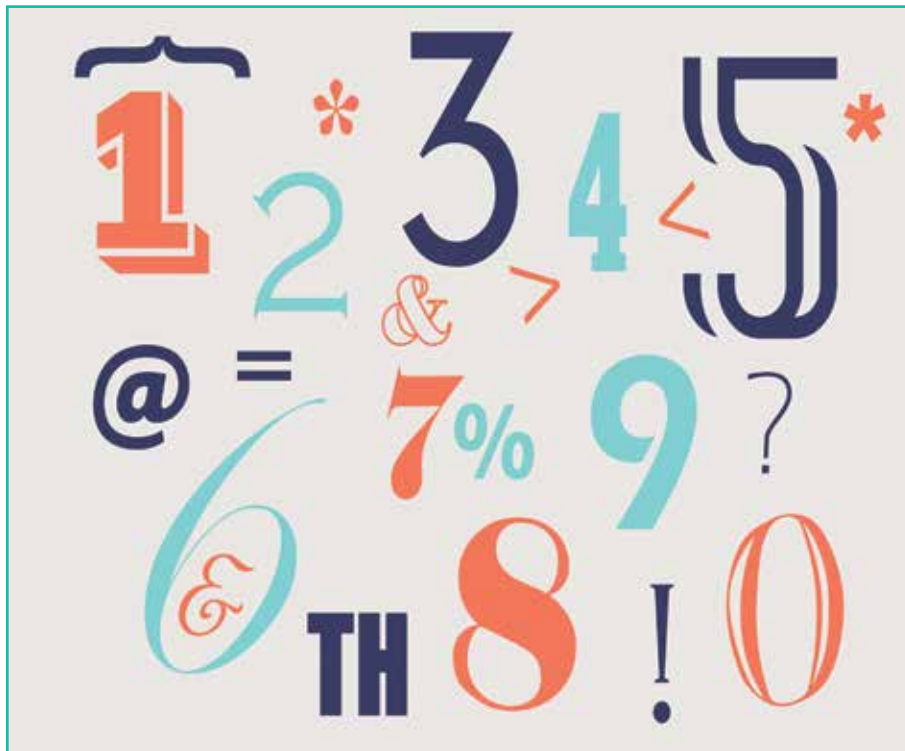
אמנם לא הייתי זקוק לשכנוע נוסף, אך דבריה לא השאירו מקום לשום ספק בתוצאת המשפט.

בפסק דיני כתבתי:

"אילו הצגתי לראשונה את הספר של בוסטון למורה שלימדה בכתה א' לפי ספרו של הרשקו, ועל כן הכירה אותו היטב, היא הייתה, אגב דפדוף כללי בו, שואלת אותי: 'האם תרגמו את ספרו של הרשקו לאנגלית?' כי ההתרשמות הכללית

מדפדוף בשני הספרים הביאה בהכרח לידי מסקנה של דמיון ניכר ביניהם."

נתתי צו-מניעה שאסר שימוש בספרי הרשקו והפצתם, אולם, מאחר ופסק-הדין ניתן לאחר תחילת שנת הלימודים, ומחשש שמא צו-מניעה, שתוקפו יחל מיד, ישבש את מערכת הלימודים בהוראת החשבון בבתי הספר באותה שנת-לימודים, שהתבססה בהוראת החשבון על ספרי הרשקו, ניתנה רשות, על אף קיומו של צו-המניעה, לשווק כמות נוספת של ספרים, שיאפשרו לימודים

השתנתה כל מערכת הלימודים בהוראת חשבון, ספרי לימוד חדשים ושיטת לימוד חדשנית תפסו את מקומם של קודמיהם, וגם ספרי הרשקו ירדו מגדולתם. בערעור זכה אורבך כמעט לכל אורך הדרך, והשופט לזין אישר את כל מסקנותי המשפטיות שבפסק דיני, ואולם אורבך לא זכה "לקטוף את פרי עמלו", כביטוייה של השופטת בן-פורת, שכן בעת שאישר כאמור שלמה לזין את צו-המניעה שנתתי נגד הרשקו, הפך צו זה לחסר-כל-ערך מעשי, ונותרה לאורבך הברירה

להסתפק בפיצויים. דא-עקא, שגם כאן לא האירה לו המציאות פנים. חברת "דביר", שהוציאה לאור של ספרי הרשקו, שרק ממנה היה ניתן לגבות את דמי הפיצויים, פסקה לפעול, ונמכרה להוצאה אחרת, ויכולתו של אורבך לממש את זכותו לגביית פיצויים ראויים הצטמצמה עד למינימום, אם בכלל הייתה קיימת.

כפי שאמרתי בכותרת, בצטטי את דברי פירוס מלך אפירוס: "עוד נצחון כזה - ואבדתי".

השני הייתה אמורה להתברר שאלת הפיצויים שהגיעו לאורבך בגין ההפרה. השופטת בן-פורת שדנה בבקשה סברה שאם לא יעוכב ביצועו של צו-המניעה, עלול הרשקו להינזק, שכן אם יוצאו ספריו ממערכת ההוראה, הרי עד שיתברר הערעור ויוכרע, יתמלא החלל הריק שיווצר בספריו של אורבך, ויהא קשה להחזיר עטרה ליושנה. היא סברה שנימוק זה עדיף על רצונו, הלגיטימי כשלעצמו, של אורבך לקטוף סוף-סוף את פרי עמלו אחרי שנים של התדיינות משפטית. החליטה אפוא השופטת לעכב

מאת: עו"ד רם תורן - שותף, מחלקה מסחרית | עו"ד ענבל אהרן, מחלקה מסחרית

אוי לסרבן ואוי לשכנו היחלשות כוחו של הדייר הסרבן בפרויקט תמ"א 38 בהתאם לחוק המקרקעין

מהותי בזכויות המיעוט, אם חלילה התקבלה בחוסר תום לב או בניגוד עניינים, אם הוצגה תכנית חלופית קונקרטית לביצוע עבודות החיזוק ואם גלומים בתוכנית זו יתרונות שאין בהסכם שהוצג לאישור. בסופו של דבר - מטרת בתי המשפט היא למנוע מדיירים סרבנים להכשיל את ביצוע הפרויקט שנועד לא רק לרווחת הדיירים אלא בעיקר להגנה על חייהם וחיי הציבור בכללותו. על רקע זה בתי המשפט אינם רואים ערך מוחלט במעמד החוקתי של זכות הקניין, ולעיתים מכירים בפגיעה בה כהכרחית.

בנוסף לכל האמור, הסבב המלחמתי האחרון מ-בצע "צוק איתן", הוכיח שוב כי העורף, בכל חלקי המדינה חשוף בפני מתקפת טילים - ואין מדובר רק באזורי ספר או עימות מרוחקים בגבולות המדינה כבעבר. לפיכך, גם אם נראה בהתרחשותה של רעידת אדמה כמושהו שסיכוייו נמוכים, הרי שהצורך בממ"ד בדירה נראה כצורך אקוטי ומיידי מפני ההגנה מאיום הטילים.

לדעתנו יש להמשיך את קו הפסיקה המונעת מדייר המסרב ללא כל בסיס לעכב פרויקטים ויש לתקן את החוק כך שיחייב בניית ממ"ד בכל פרויקט תמ"א 38, שכן כיום אין חובה כזו, אלא רק לדירות החדשות ולכאלה שהורחבו מעל מספר מ"ר מסוים.

לעיתים מזכים את הדיירים בפיצויים מהדייר הסרבן על הנזק שנגרם להם כתוצאה מעיכוב הוצאה לפועל של הפרויקט.

במסגרת הדיון עורך בית המשפט איזון בין האינטרסים השונים של הדייר הסרבן לבין יתר הדיירים ובתוך כך בוחן אם התנגדותו של הדייר הסרבן מבוססת ויש בה טעם, האם היא "עקרונית" או ניסיון לסחוט הטבות נוספות לעצמו, לעומת התמורה שניתנת על ידי הקבלן ליתר הדיירים. שיקולים נוספים יכולים להיות האם התוכנית תיטיב את מצב כלל הדיירים בבניין, אם היא תפגע באופן

תוכנית תמ"א 38 באה לעולם במטרה לשפר את תנאי חייהם של דיירים, על ידי מתן הזדמנות לשדרג את הנכס שבבעלותם ובאותה הזדמנות - להעלות את רמת הבטיחות של הדירות הקיימות כבר בשוק. כמשרד המתמחה בליווי פרויקטים בתמ"א 38, אנו רואים שעל אף שפרויקטים אלו מביאים תועלת רבה לדיירים, פעמים רבות נוצר קושי בהוצאתם לפועל של פרויקטים אלה. במקרים רבים, נובע הקושי מדיירים המסרבים לפרויקט מסיבות שונות, כמו חשש משינויים באורח החיים או פגיעה זמנית באיכות החיים. אולם במקרים רבים מדובר בדיירים המנסים להשיג יותר או מתנגדים לפרויקט באופן כרוני ועקרוני.

בחודשים האחרונים אנו רואים שינוי במגמת הפסיקה במקרים אלה. מהפסיקה עולה, כי כאשר דיירים סרבנים מנסים לטרפד ניסיונות להתחדשות עירונית ולהגברת בטיחות האזרחים, בתי המשפט לא נשארים אדישים.

בהתאם לחוק, קיימת למפקח על רישום מקרקעין, אשר בפניו נדונות תביעות בנושא זה, סמכות להורות ולכפות על דייר סרבן לקחת חלק בפרויקט חיזוק הבנייה. אולם, לדיירים ישנה הזכות לערער על החלטות המפקח.

פעמים רבות דוחים בתי המשפט ערעורים אלו ואף

מאת: עו"ד אמתי נוה - שותף, מחלקת היי-טק

אכשרה לאחור או אופציית לרכישה חוזרת כיצד לשמור על השליטה במיזם לאחר פרישת בכירים

הצעת השקעה מחו"ל. רועי, שטס להיפגש עם המשקיעים, התקשר מחו"ל והודיע ליואב כי הוא מתכוון להישאר שם.

חברה במדינת ישראל ואת מניותיה חילקו ביניהם באופן שווה. לאחר שישה חודשים של עבודה מאומצת ללא שכר, קיבלה החברה

לאחר גיבוש רעיון ופיתוחו בתנאי גראז', הקימו רועי ויואב סטארט-אפ מנטיח לגילוי חללים תת-קרקעיים. את המיזם שלהם הם איגדו

מאת: עו"ד בנג'י לבנטל - שותף, מחלקה בינלאומית

לשלוט בבוררות בינלאומית

להידון בבוררות ומה לא, או אילו סעדים יכולים להיתבע בה ואילו לאו. כך, ניתן להגדיר כי בתוך הבוררות ניתן לתבוע נזקים ישירים בלבד ולא ניתן לכלול סעדים של פיצויים עונשיים, או סעדים בגין נזקים עקיפים - ובכך לצקת וודאות גדולה בדבר אפשרויות התביעה ו/או החשיפה הפוטנציאלית בבוררות.

יש כמובן, היבטים יותר טריוויאליים של שליטה, כגון הדין שיחול, שפת הבוררות, זהות הבורר, מקום קיום הבוררות, מושב הבוררות (קרי, בתי המשפט המוסמכים לתמוך בבוררות או בהליכים מכוחה). בנוסף, קיים הבדל מהותי בין הליך משפטי לבוררות והוא תחולת ההחלטה. בעוד שהחלטה שניתנה בבית דין מקומי חלה על איזור השיפוט שלו בלבד, הרי שהחלטת בורר שניתנה מחייבת בכל המדינות המאוגדות באותו מוסד בוררות, דבר המהווה שיקול משמעותי במקרים של סכסוך משפטי עם בעל דין ממדינה זרה.

של הגדרה וניהול הבוררות, המאפשרים לשלוט בה ובעלויותיה, מצטמצמת בשל התבצרות בעמדות כאשר כל אחד מן הצדדים בטוח יותר בצדקתו. שליטה בבוררות יכולה לבוא לידי ביטוי במובנים רבים. כך למשל, בפן הפשוט ניתן לצמצם את העלויות של הבוררות, בכך שיוסכם מספר הבוררים; ניתן לקצוב זמן קצוב לסיום הבוררות; להגדיר או להגביל את אופן הגשת הטענות והדיון; או לאמץ מראש לצורך הבוררות את כללי ניהול הבוררות של אחד המוסדות כמו LCIA או ICC או חלקם.

ניתן גם להימנע מלהיקלע להליכים לא פרופורציונאליים או יקרים להחריד, על ידי הגדרה והגבלה מראש של הליכי הגילוי והעיון במסמכים - וכך למנוע למשל יישום דוקטרינות גילוי מסמכים חודרניות ויקרות מאוד כגון זו האמריקאית. אך אפשר לעשות גם יותר מכך. ניתן לשלוט בבוררות על ידי הגדרה מעמיקה יותר של מה שיכול

עבור רבים, בוררות בינלאומית הוא מושג ומוסד מרתיע לניהול סכסוכים משפטיים, מטעמים שונים, ובהם, היותה פחות מוכרת בארץ, החשש מעלויות גבוהות, משמעות ניהול הליך בחו"ל ועוד.

עם זאת, בוררות בינלאומית יכולה להיות פתרון ראוי ולפעמים אף הפלטפורמה הטובה ביותר, לנהל מאבק משפטי, במיוחד בעניינים המשלבים גורמים או אלמנטים מחו"ל (למשל בהתקשרויות בזכיינות והפצה, יבוא/יצוא סחורות, מתן שירותים לפי חתך איזור גיאוגרפי). בין אם משום שבכך משפרים את אפשרויות האכיפה, נמנעים ממאבקים על סמכות שיפוט, ולא פחות חשוב, מכיוון שכך ניתן לשלוט בהליך הבוררות! אך צריך לדעת איך ומתי לעשות זאת. להבדיל מהליכים בבתי משפט, ניתן לשלוט במנגנון הבוררות המחייב, אך יש לעשות זאת מבעוד מועד כאשר התותחים עוד לא רועמים. לכן כאשר מגבשים סעיפי בוררות בהסכם מסחרי, חשוב לעסוק בכך באופן מעמיק מתוך הכוונה מעשית ומודעת של עיצוב פני הבוררות, כדי לשלוט בה ולא היא בכך.

כעיקרון, השליטה האפקטיבית בהליך הבוררות גדולה יותר, ככל שמסדירים את אופציית הפנייה לבוררות ותנאיה מבעוד מועד, קרי, בשלב ההתקשרות המסחרית.

ככל שנתקדם בציר הזמן, כאשר הסכם ההתקשרות כבר חתום, וודאי כאשר הסכסוך כבר פרץ, היכולת לשלוט בבוררות ומאפייניה מצטמצמת מאוד, מטבע הדברים. זאת משום שמחד, בוררות הינה פרי הסכמה של הצדדים, אך מאידך, ככל שמעמיקה המחלוקת, הנכונות להסכים להיבטים "טכניים"

ממנו במהלך תקופת האכשרה. השחרור יכול שיהיה חודשי, רבעוני או תקופתי אחר ככול שיקבעו המייסדים.

יישום מנגנון זה אינו נקי מקשיים. המייסדים, אשר מעוניינים להפעיל את המנגנון, עלולים להיתקל בסירוב מצדו של המייסד העוזב, אשר בפועל מחזיק במניות, ואם ירצה להערים קשיים, יתנגד להעברין. ליישום מנגנון זה עלולות להיות גם השלכות מס. רשויות המס עלולות לראות בשחרור המניות ממנגנון הרכישה החוזרת כאירוע מס.

על אף הקשיים, מייסדים אשר אינם מתייחסים לאפשרות של עזיבה של אחד מהם, עלולים למצוא עצמם אל מול שוקת שבורה בקרות מקרה כזה. מנגנון רכישה חוזרת או אכשרה לאחור, כאשר הוא מותאם לצורכי הצדדים ולחוקי המס הנוהגים, יכול לתת מענה מספק לבעיה.

מהמייסדים 'יעזוב' את החברה, ייפרד המייסד העוזב מחלק של אחזקותיו.

נהוג לקבוע את משכה של תקופת האכשרה בזמן של שלוש עד ארבע שנים, אך מאחר שתקופת האכשרה מבטאת תקופת מחויבות מינימאלית לחברה, הרי שאין הדין שווה בין מייסדים שרק עתה הקימו את החברה לבין מייסדים אשר ייסדו חברה לפני מספר שנים. כך, תקופת האכשרה תהא ארוכה ככול שהיא נקבעת סמוך להקמת החברה (או המיזם).

גם מספר המניות אשר כפוף לאופציית הרכישה החוזרת או המשועבד לאכשרה לאחור הינו מושפע ממועד יישום מנגנון זה יחסית לתחילת העבודה על המיזם המשותף. לגיטימי שמייסדים יבקשו כי לא כל מניותיהם תהיינה כפופות למנגנון זה אם פעילותם במיזם המשותף החלה זה מכבר. המניות הכפופות למנגנון הרכישה החוזרת, משתחררות

יואב, אשר הופתע מהודעתו הפתאומית של רועי מבקש לדעת את זכויותיו. הפתעה גדולה עוד יותר מצפה לו כאשר יודע לו כי בהיעדר הסכמה אחרת בינו לבין רועי, הרי שרועי יישאר עם מלוא אחזקותיו בחברה.

על מנת למנוע מצבים מן הסוג הזה, יזמים המקימים חברה מבקשים לעגן בכתובים את מחויבותו של כל יזם לחברה וליזמים האחרים. אחת הדרכים לקבע את מחויבותו של היזם לחברה הינה לקשור בין אחזקותיו בחברה לבין התקופה בה היה מחויב לחברה במנגנון אשר נקרא אופציה לרכישה חוזרת (Repurchase Option) או אכשרה לאחור (Reverse Vesting). בהתאם למנגנון זה, קובעים המייסדים כי הזכויות של כל אחד מהם למלוא אחזקותיו בחברה תשתכלל אך ורק בחלוף תקופה מסוימת, המוגדרת כתקופת האכשרה. היה ובמהלך תקופת האכשרה, מי

מאת: עו"ד נעמה זר-כבוד - שותפה מנהלת | עו"ד אדוה ברדה - מחלקת מסחרית

כל המוסיף גורע - האומנם...?

מי מאתנו נדרש לא אחת להתמודד במכרז ולעבור על עשרות, אם לא מאות מסמכי המכרז שיש למלא לצורך התמודדות במכרז...? מסתבר שמדובר במשימה לא פשוטה המיועדת בעיקר ליסודיים מבינונו... כלל ידוע הוא כי יש להקפיד הקפדה יתרה על תנאי הסף הכלולים במכרז. בתי המשפט עמוסים בפסיקה ברורה לפיה דיני המכרזים מושגתים על עקרון השוויון ועל כן לא תותר כל סטייה מתנאי הסף. הלכה זו מיושמת בקפדנות במיוחד כאשר מדובר בערבות בנקאית שיש להפקיד כחלק בלתי נפרד ממסמכי המכרז. בדרך כלל כולל המכרז נוסח מדויק של ערבות, לרבות סכום ותוקף. כל שינוי מנוסח הערבות המרע את תנאי הערבות גורר באופן מיידי את פסילת ההצעה.

שהינה שונה מהנוסח המתחייב תגרום לפסילת ההצעה. בית המשפט מבקש להשריש תודעה של דיוק והקפדה מירביים בעמידה בדרישות המכרזים ובלשון הערבות, ולמנוע מזרון חלקלק וגמישות שלא במקומה אצל ועדות המכרזים. היה ויש ספק בדבר נוסח הערבות - יש לפנות בשאלת הבהרה ולא לסבור שבמקרה של ספק נפעל על פי האופציה המיטיבה. לאור השיקולים האמורים, קבע בית המשפט כלל חד לפיו אל למציעים או לבנקים לגרוע או להוסיף על תנאי הערבות. לכן יש לשים לב בהגשת הצעה ולהקפיד היטב על תנאי הסף בכלל ונוסח הערבות בפרט, ולא לנסות להתחכם ו"להיטיב" - בבחינת "לא מדובשך ולא מעוקצך".

טעות בתום לב לא תהא מספקת לצורך הכשרת ההצעה. כבר נפסק כי תום לב אין בו די, ויש לדקדק בתנאי המכרז ככתבם וכלשונם - בדיני מכרזים בכלל ובערבות בפרט. בתי המשפט דורשים בצדק, שבעלי מכרזים יכינו לעצמם checklist של טפסי המכרז, וידקדקו אחת לאחת את עמדתם בדרישות הסף ובפורמאליות הנדרשת. אך מה קורה אם אדם מגיש ערבות אשר סכומה גבוה מהנדרש או שתוקפה ארוך מהנדרש? האם גם במצב כזה ההצעה עלולה להיפסל? לאורוה מדובר בהצעה מיטיבה עם עורך המכרז ולכן ניתן לסבור שתום לב כי אין לפסול ההצעה בגין כך - האומנם? לאחר שבמשך שנים היתה עמימות בסוגיה, בית המשפט קבע באופן מפורש שגם ערבות מיטיבה

יחד עם זאת, לכל כלל יוצא מן הכלל... הפסיקה קבעה חריגים מצומצמים בהתקיימם ניתן יהיה להכשיר הצעה אף אם יש פגם בערבות, וזאת כאשר הפגם נובע מפליטת קולמוס, או מטעות סופר, או מהשמטה מקרית, או מהוספת דבר באקראי, כאשר כתנאים מצטברים חייבות להתקיים דרישות נוספות אלה: הטעות נלמדת מהערבות עצמה; ניתן לעמוד על כוונת המדויקת של השוגה, תוך שימוש בראיות אובייקטיביות מובהקות המצויות בפני הועדה במועד פתיחת תיבת המכרזים; על פני הדברים נראה כי הטעות או אי-גילוייה מקורם בתום לב והם נובעים מהיסח דעת גרידא ולפיכך אין בטעות ובתיקונה כדי להקנות למציע יתרון הפוגע בעקרון השוויון וביתר כללי דיני המכרזים. חשוב להוכיח את הצטברות התנאים שכן טענת סף בדבר

מאת: עו"ד הילה צאירי - מנהלת מחלקת דיני משפחה | עו"ד נועה אביב אסולין - מחלקת דיני משפחה

עריכת צוואה - ויפה שעה אחת קודם

בחיינו, עבור ועבור יורשיו. עם זאת, דווקא בשאלה כה חשובה ומהותית, ביום בו תיפתח הירושה ותמומש, לא נוכל לשאול את המצווה "למה התכוון המשורר", ולכן חשוב שהצוואה תהיה ערוכה בצורה ברורה ובת יישום.

כאשר אדם הולך לעולמו מבלי שהותיר אחריו צוואה, יחולק עזבונו בהתאם להוראות חוק הירושה הקובע מי הם היורשים, ומה חלקם בעזבונו. חשובה זו, משתנה בהתאם למצבו האישי של המוריש.

אם כך, מי צריך לערוך צוואה?

יחולק בהתאם לרצונו. ההחלטה כיצד יחלק אדם את רכושו הינה מהחשובות והמשפיעות שיעשה

צוואה היא מעין תעודת ביטוח המבטיחה כי לאחר שהלך אדם לעולמו, הרכוש אותו צבר במהלך חייו

זינוי ביטוח לאומי

מאת: עו"ד דפנה פישר - שותפה בכירה | ד"ר אליהו וינוגרד - שופט בדימוס ונשיא לשעבר של בית המשפט המחוזי בתל-אביב - שותף ויועץ

ועדת ההיוון של המל"ל - צעד ראשון בדרך לתיקון היסטורי

אשר המליצו על דרך עדכון שוטף של השינויים בתוחלת החיים. אך גם לאחר עבודתו של צוות זה נותרו עוד שאלות המבקשות פתרון, כגון: מה יהיה שיעור הריבית על פיה יחושב ההיוון? האם היא צריכה להיות אחידה, כפי שנהוגה היום, או שגם היא אמורה להשתנות בהתאם לשינויי הריבית הנקבעים על ידי בנק ישראל. כמו כן, יש לדון בנתונים נוספים המשליכים על הסכומים שנקבעים בעת תביעות השיבוב של המוסד לביטוח לאומי מול חברות הביטוח.

כדי לדון ולהחליט בשאלות אלה, הוקם צוות שני של ועדת ההיוון, המורכב מכותבי רשימה זו. בראש ועדת ההיוון עומד ד"ר אליהו וינוגרד, שופט (בדימוס) ויועץ במשרדנו, ואיתו כעזר עומדת עו"ד דפנה פישר, שותפה בכירה במשרד. יחד איתם שותפים בוועדה עשרה בעלי תפקידים במשרדים הממשלתיים השונים, וביניהם אנשי המוסד לביטוח לאומי, והם יגישו את המלצותיהם לשר הרווחה והשירותים החברתיים. על פי מנדט הוועדה, המלצותיה יוגשו עד סוף שנת 2014.

חשוב לציין כי תהליכי היוון נעשים גם על ידי קופות הפנסיה וחברות הביטוח. כמו כן משמשות טבלאות ההיוון את הפרקליטים ובתי המשפט בחישוב סכומי אבדן כושר עבודה בתביעות נזיקין. בנוסף מחשבים באמצעותם את הפחתת תשלומי הביטוח הלאומי ששלמו לנפגע מהסכום שפוסק בית המשפט נגד המעוול שגרם את הנזק לנפגע ובמקרים נוספים.

תוחלת החיים הממוצעת במדינה, שנקבעת על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, על סמך נתונים סטטיסטיים של דור היפותטי של אנשים. השני הנו גילו הספציפי של המבקש, והשלישי הנה ריבית, שנכון להיום עומדת על 3%.

טען שמעון קרייס בפני בג"צ כי טבלאות ההיוון של המוסד לביטוח לאומי מבוססות על תוחלת חיים שנקבעה בשנת 1987, בעוד שמאז ועד היום תוחלת החיים בישראל עלתה במידה ניכרת. לכן, טען קרייס, חישוב היוון הקצבה על בסיס טבלאות אלו - מוציא אותו מקופח.

בג"צ האיץ במוסד לביטוח לאומי לעדכן את טבלאות ההיוון, וכך הוקם צוות ראשון, שהורכב מעובדי מדינה ממשרדים שונים הנוגעים בדבר,

לפני מספר שנים עתר אדם בשם שמעון קרייס לבג"צ. קרייס נפגע בתאונת עבודה, הוכר על ידי המוסד לביטוח לאומי כבעל נכות צמיתה של 30% וכזכאי לקצבה חודשית. היות וקיצבת נפגעי עבודה ניתנת להיוון, פנה קרייס למוסד לביטוח לאומי וביקש לעשות כן. ההיוון נעשה כבקשתו על בסיס טבלאות היוון שהן חלק מתקנות הביטוח לאומי.

"היוון קצבה" פירושו משיכה, בסכום חד פעמי, של כל הסכומים החודשיים של הקיצבה, אשר יגיעו לנפגע. לפי החוק, אפשרי היוון קצבה לתקופות מסוימות, באחוזים בשיעורים שונים - בהתמלא תנאים מסוימים.

אך כיצד מחשבים את הסכום המהוון? לשם הסבר פשוט נתמקד בשלושה גורמים: הראשון הוא

מומלץ לערוך צוואה, ובה לצוות מי יהיה נאמן על ניהול רכוש הילדים עד שיגדלו.

רווקים, ללא ילדים: במקרה זה קובע החוק כי בני המשפחה המורחבת (הורים, אחים, אחיינים וכו'), יירשו אותם בחלקים שווים. ככל שאדם רוצה להוריש לבן משפחה אחד חלק גדול יותר, או להדיר בן משפחה שאינו בקשר עימו, מומלץ לערוך צוואה. על אף שהרבה עורכי דין עוסקים בה, מלאכת ניסוח צוואה אינה מלאכה פשוטה כלל וכלל. לא פעם אנו נתקלים בצוואות בהן נוסח הצוואה אינו עולה בקנה אחד עם רצון המצווה, או בצוואות בהן נפל פגם, אשר עלול להוביל לביטול הצוואה. לכן חשוב להיועץ עם עו"ד מומחה בעת כתיבת הצוואה, בכדי לוודא שרצונו של הנפטר ימומש לשיעור רצונו.

ומלבד זאת - היה מי שיאמר שעריכת צוואה היא סגולה לאריכות ימים.

מחלקם בעזבונו, אך למרבה הצער לא כולם רוצים לעשות כן, וודאי לא כיום, כאשר יוקר המחיה מרקיע שחקים. הילדים יכולים לדרוש מהורה לקבל את חלקם בדירה, בחסכונו וכו', ולהותיר את ההורה בלי כספים מספיקים למחיה עד אריכות ימים. גם כאן צוואה הדדית יכולה להוות פתרון הולם.

ידועים בציבור: כיוון שחוק הירושה קובע כי במקרה שבני זוג הם ידועים בציבור יירשו האחד את השני, כאילו היו נשואים, הרי שבן הזוג יקבל מחצית מהעזבונו.

גרושים/ גרושות עם ילדים קטינים: על פי החוק, רק הילדים יורשים אותם ממילא, אולם אנו ממליצים לערוך צוואה, כיוון שאם חלילה יקרה משהו, אזי ההורה השני (הגרוש/גרושה), שהינו האפוטרופוס הטבעי, יהיה מי שינהל את העזבונו שקיבלו לידם. על מנת להימנע מהעברת הרכוש, לניהול הגרוש/ה,

זוגות נשואים עם ילדים קטינים: על פי החוק, במקרה בו אחד ההורים הולך לבית עולמו, אזי בן הזוג הנוותר יורש את מחצית הרכוש, ואת המחצית השנייה יורשים הקטינים. הפועל היוצא מכך הוא שהקטינים יהיו בעלים של דירה, לדוגמה, חסכונו ונכסים נוספים. על מנת למכור את הדירה, יהיה צורך באישור בית-משפט, תוך מתן תשובות מה ייעשה בכספי הקטינים. כך גם לגבי הכספים, החסכונו ושאר הנכסים. במצבים מעין אלו, ההורה הנוותר בחיים זקוק לכספים על מנת להמשיך בחייו ולכלכל את הילדים. צוואה הדדית בה ההורה האחד מוריש לשני, ורק לאחר מות שניהם - לקטינים, היא פתרון ראוי אשר מסייע במצבים מעין אלה.

זוגות נשואים עם ילדים בגירים: כאמור לעיל, הבגירים יורשים ביחד עם ההורה שנותר בחיים. במקרה זה, אמנם הבגירים רשאים להסתלק

מאת: עו"ד רפאל יולזרי - שותף, מחלקת ליטיגציה | עו"ד הגר אסף - מחלקת ליטיגציה

יועצים אסטרטגיים: היזהרו ב"קמפיין נגטיבי"

האסטרטגיים נעשו בחוסר תום לב - לא נסתרה. בית המשפט מצא לנכון לחייב את היועצים האסטרטגיים לפצות את התובע, שכן בהתאם לחוק, באחריות הפרסום נושא לא רק מי שאישר את הפרסום, אלא גם מי שהוא בגדר משתף ומשדל.

בית המשפט קבע אמנם ש"קמפיין נגטיבי" עלול לעורר לעיתים סלידה, אולם יש לו ערך חברתי, ויש לאפשר את קיומו. בית המשפט אף הוסיף ופסק, שכאשר המידע המוצג במסגרת "הקמפיין הנגטיבי" מקבל נפח התואם את חשיבותו הציבורית, הרי שראוי להכיר בהגנה למפרסם, גם במצבים בהם מתברר, כי למרות בדיקות הנאותות שקיימו הגורמים האחראים לפרסום, המידע היה שגוי.

יחד עם זאת, נראה כי גבולות האחריות של היועצים האסטרטגיים, כפי ששורטו בפסק-הדין, לפיו הם אמורים לתפקד כשומרי סף החייבים לבדוק את אמינות המידע אותו הם מפרסמים ומפיצים על אף שהמידע ניתן להם על-ידי הלקוח באחריות ובאמונה שהוא נכון - עלולה להיות בעייתית מאוד. בל נשכח, שהיועצים האסטרטגיים הינם שלוחם של הלקוחות, וכל עוד הם פועלים במתחם המנדט שניתן להם, קיים ספק רב האם ניתן להטיל עליהם אחריות.

שעבורו כאמור נוהל "קמפיין נגטיבי", כגורמים הנושאים באחריות למשלוח הודעת דואר אלקטרוני שהכילה דברי לשון הרע. בית המשפט דחה את טענת היועצים האסטרטגיים, שטענו להגנתם, בין היתר, כי עומדת להם הגנת תום הלב מכוח החוק, שכן הם פעלו מתוך אמון בלקוח.

בית המשפט החיל את החזקה שבחוק, לפיה פרסום שאינו אמת נעשה בחוסר תום לב, אם הנתבע לא נקט באמצעים סבירים להיווכח אמת הוא או לא, או אם נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על ידי החוק.

בית המשפט קבע שהיועצים האסטרטגיים עשו כן, במקרה הטוב, תוך עצימת עיניים לאפשרות שהמידע אינו מדויק, ולאור זאת, החזקה כי מעשי היועצים

בשנים האחרונות הפך תחום הייעוץ האסטרטגי לכלי חשוב לקידום מטרות הלקוח, בין אם על-ידי יצירת פרסום, ובין אם על ידי ניסיון למניעתו. רבים נעזרים בשירותי ייעוץ אסטרטגי, הכוללים, בדרך כלל, יחסי ציבור שוטפים, ניהול משברים ומאבקים, תקשורת פוליטית וכן ייעוץ אסטרטגי שיווקי.

"קמפיין נגטיבי" הינו טקטיקת פעולה, שמטרתה לפגוע בתדמיתו ועל-ידי כך בכוחו של המועמד היריב. לאחרונה, התקבלה חלקית תביעה של אדם בעניין "קמפיין נגטיבי", שנוהל נגדו על-ידי מתחרו, בסיוע יועצים אסטרטגיים, במסגרת הליך בחירות סוער.

במסגרת הדיון בתביעה, נדרש בית המשפט לדון, בין היתר, בשאלת אחריותם של היועצים האסטרטגיים לפרסום מידע בלתי נכון במסגרת "קמפיין נגטיבי". **בית המשפט ראה ביועציו האסטרטגיים של הלקוח,**

רשויות מקומיות

מאת: עו"ד דן שוץ, מנהל המחלקה המוניציפאלית, ביקורת פנים ודיני ספורט | עו"ד עופר רזניק, המחלקה המוניציפאלית

מינוי יועצים חיצוניים ברשות מקומית

הרטמן, חבר המועצה, פורסם בנבו, קבע בהתייחס למתן שירותי הנהלת חשבונות, תחום אשר פורש כנופל תחת תקנת הפטור בתקנות המכרזים, כמחויב במכרז. בית המשפט הביע את דעתו, לפיה יש לפעול להבהרת הנושא ברשויות המקומיות ולגיבוש נהלים ברורים, כשמחובתו של השלטון המרכזי לגבש נוהל זמני שיקבע את הנחיה בסיסית ברורה.

לאור האמור, ובכדי להימנע מביקורת ואף מחיוב אישי, על הרשות המקומית להיערך בהתאם בנושא העסקת יועצים ולפעול לאישור נוהל התקשרות תוך התייחסות לחריגים כגון, מינוי יועץ על סמך הצעה יחידה, לקבוע את אופי ההתקשרות ובסיסה, את שכר היועץ והיקף עבודתו, בנוסף, על העירייה להקצות סעיף משנה בתקציבים, בעבור שירותים כאלה, על מנת לבחון את כדאיות העסקת יועצים ונותני שירות. יצוין, כי רשויות שונות בארץ כבר החלו בהערכת להסדרת העסקת יועצים, זאת תוך בחינת צרכי הרשות אל מול הנורמות שנקבעו בקשר להעסקת יועצים.

זאת ועוד, גם הפרוצדורה למינוי יועץ שהוא בעל היכרות מוקדמת עם חבר וועדה /או אחר, חייבת לבוא לידי ביטוי בכלל השיקולים לבחירתו, ולהיבחן במסגרת חוות דעת משפטית.

חדש] (להלן - פקודת העיריות) ותקנות העיריות (מכרזים), התשמ"ח-1987, כאשר בסיס הנורמה היה להבטיח, כי העיריות יתקשרו עם נותני שירותים רק על בסיס כישוריהם ולפי שיקולים ענייניים בלבד, וכי לכל נותן שירותים תינתן הזדמנות שווה לזכות בתפקיד. **לאור האמור, טוב תעשה הרשות אם תימנע מהעסקת יועצים חיצוניים היכן שניתן להעסיק עובד רשות במקום.**

תקנה 8(3) לתקנות המכרזים, אותה יש לפרש בצמצום, קובעת, כי אחד המקרים שניתן לתת פטור ממכרז ולמנות יועץ מתאים, הוא "חזרה לביצוע עבודה מקצועית הדורשת ידע ומומחיות מיוחדים, כגון: עבודות תכנון, פיקוח, מדידה, שמאות, ייעוץ ועבודות כיצא באלה".

בית המשפט העליון, בפסק דין נצרת עילית (ס"ע 36427-07-12 גולדברג נ' עיריית נצרת עילית ואח', פורסם בנבו; עם 6145/12 עיריית נצרת עילית נ' זאב

בחדש אוקטובר 2013, התקיימו הבחירות לרשויות המקומיות, וכחלק מההליך הדמוקרטי, מונו ראשי רשויות חדשים ומנכ"לים, דבר הגורר מטבעו רצון להסתייע ביועצים לקידום ענייני הרשות המקומית. נוכח היות הרשות המקומית גוף ציבורי הנהנה מכספי ציבור, עולה השאלה את מי ניתן לקלוט ומה היא הדרך הראויה לעשות זאת.

בשנת 2013 קבע דוח מבקר המדינה על השלטון המקומי, בהתייחס לביקורת שערך בנושא העסקת יועצים בעיר ראשון לציון, כי על כל רשות מקומית לבנות מנגנון מתאים למינוי יועצים שגיביר צורך, קריטריונים, אופן הבחירה, וכי רשות שלא תפעל בהתאם לנורמה, עלולה להיות חשופה לחיוב אישי של ראש העיר וגזבר העירייה.

זה המקום לציון, כי עוד קודם לדוח המבקר נקבעה הנורמה באופן חלקי על ידי משרד הפנים בחזר המנהל הכללי 10/2004, בפקודת העיריות [נוסח